

OS – 078

I Semester B.Com. Examination, October/November 2012
(Freshers + Repeaters) (2011-12 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – I
Champu and Composition
Champu Ramayanam (Ayodhya Kadam)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instructions : 1) Answer either in Kannada, Sanskrit or English.

2) Q.No. VI, VII and VIII should be answered in Sanskrit only.

I. द्वयोः प्रबन्ध लिखत :

(2×12=24)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on any two of the following :

1) चम्पूकाव्यमधिकृत्य टिप्पणी लिखत ।

ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on Champu Kavya.

2) दशरथस्य मनोवेदनं वर्णयत ।

ದಶರಥನ ಮನೋವೇದನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

Describe mental agony of Dasharatha.

3) भोजराजस्य जीवन, देश, कालः च कृतीः अधिकृत्य लिखत ।

ಭೋಜರಾಜನ ಜೀವನ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.

Write about the life, place, date and works of Bhoja Raja

II. श्लोकद्वयस्य अनुवादं विलिख्य तात्पर्यं विवृणुत ।

(2×5=10)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ವಿವರಿಸಿ :

Translate and explain any two of the Slokas :

1) मम सुरनरगीतख्यातिभिर्हेतिभिर्वा

दिवि भुवि च समान प्रक्रमै विक्रमैर्वा ।

ನಿರ್ದಲಮಪರಿಹಾರ್ಯಾ ಯಾ ಜರಾ ಸಾ ಮದಙ್ಗೆ

विकचकमल षण्डे चन्द्रिकेवाऽविरासीत् ॥

P.T.O.

- 2) यामेवाहुर्निशिचरकुलोन्मूलने मूलहेतुं
यस्याश्चित्तं प्रकृति कुटिलं गात्रमित्रं बभूव ।
अम्भोजिन्याः शिशिरसरसं कासरी वाञ्छमम्भः
कैकेय्याः सा हृदयमदयं मन्थसा निर्ममन्थ ॥
- 3) रेखा रथाङ्क सरसीरूहशङ्ख चिन्हे
क्षेमङ्करे तव करे जगतां त्रयाणाम् ।
कान्तारकन्द खननं रचयेति नून -
माबद्धवान्प्रतिसरं भगवान् वसिष्ठः ॥
- 4) आविः प्रलापमटवीं भजतो जनस्य
काकुस्थपाद विरहास हमान सस्य ।
आस्तीर्णं पर्णं शयनान्य भवन् गृहाणि
मूल स्थलानि तमसा तट भूरुहाणाम् ॥

III. अस्य गद्यभागस्य अनुवादं आङ्ग्लभाषया-कन्नडभाषया वा लिखत । (1×10=10)

ಈ ಗದ್ಯ ಭಾಗದ ಅನುವಾದವನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Translate the following prose passage into English or Kannada.

आर्य । न कार्यं मिदम् । लोकगर्हणार्हायाः कैकेय्याः वचसा रजसा जरसा च समाक्रान्तस्वान्तया कृत्याकृत्य
विवेक मूढस्य राज्ञः प्रज्ञाशैथिल्यान्निः सृतेन वचसा सन्त्यज्य राज्यमटवीपर्यटनं विधातुम् ।

किन्तु तुभ्यमनभ्यर्थमानाय प्रथममेव पित्रा प्रदत्ता ननु पृथ्वी । क्षत्र धर्मोऽपि धर्म्यात्पथः प्रमाद्यापि
वर्णाश्रमरक्षणतः समीचीनः प्रायेण पुरुषं निःश्रेयसे नियोजयेत् ।

नियतं नियति बलमति लङ्घ्य पौरुषमेव धीरस्य पुरुषार्थान् समर्थयेत् ।

अथवा

अथ निशीथे दाशरथिः सुमन्त्रेण संमन्त्र्य वज्रित जनसंहतिरतिवि-नतानन्दनेन स्यन्दनेन वेदश्रुति गोमती
निष्यन्दिकानाम नदीत्रय परिष्कृता - मिक्ष्वाकवे मनुता दत्ता वसुमतीमतीत्य विविधकन गहन वीरु
तृण पटल पिहित रथतुरग खुर मुद्ध्या पदव्या गङ्गा तरङ्ग सङ्ग तमूलं गगनगङ्गा-लिङ्गित शृङ्ग
शृङ्गवेस्पुरालङ्कार मिङ्गुदीपादपमुपा गमत् ।

IV. वाक्य त्रयस्य संदर्भं विवृणुत :

(3×4=12)

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain any three of the following sentences with reference to context.

- 1) क्षीरोद माश्रयति किं तृषितश्चकोरः ।
- 2) ऊरीचकार हृदये पुटपाकरीतिम् ।
- 3) नैवापमम्बु भरतेन न से प्रदेयम् ।
- 4) मयि पतति गरीया नम्य ! ते पक्षपातः ।
- 5) मातस्त्वया न तु कदायिदुपेक्षणीयम् ।

V. द्वयोः लघु टिप्पण्यौ लिखत ।

ಎರಡಕ್ಕೂ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

(2×5=10)

Write short notes on any two :

- 1) विश्वगुणादर्श चम्पू ।
- 2) सीता ।
- 3) मन्थरा ।
- 4) सुमन्त्रः ।
- 5) वरद्वयम् ।
- 6) नलचम्पू ।

VI. संस्कृत भाषया उत्तराणि लिखत ।

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer the following questions in Sanskrit.

- 1) चतुर्णां लिङ्ग विभक्ति वचनानि लिखत । 4
a) मातुलस्य । b) भूम्यां c) राज्ञे ।
d) सीता । e) भवान् । f) पित्रा
- 2) चतुर्णां लकार पुरुष वचनानि लिखत । 4
a) निर्जगाम । b) अवदत् । c) भजामः ।
d) मुखरयति । e) अस्ति । f) त्यक्ष्यति ।
- 3) चतुर्णां समासानां उदाहरणं लिखत । 4
a) द्वन्द्व b) अव्ययीभाव c) चतुर्थी तत्पुरुषः
d) बहुव्रीहिः e) कर्मधारय f) नञ्‌तत्पुरुषः
- 4) चतुर्णां व्याकरणरीत्य पदपरिचय कुरुत । 4
a) विधातुम् b) व्यवहृत्य c) खलु
d) तृषितः । e) दध्वा f) सम्प्रति ।
- 5) प्रयोगान्तर कुरुत । 3
त्वया प्रश्ना : पृच्छयन्ते ।
अथवा
बालः पाठं पठति ।

VII. संस्कृत भाषया अनुवाद कुरुत ।

5

संस्कृत भाषायां अनुवादमादिशतः ।

Translate the following passage into Sanskrit.

एकदा अरण्ये, एकं सिंहं च एकं सिंहनीं वासं कृतवान् । एतौ सिंहं मृगान् क्रीडन्तु, मृगान् सिंहनीं क्रीडन्तु । मृगं मरणं वा अदृश्यं, एकं नरियं मरियं दारयितुं, एतौ नरियं मरियं सिंहान् मरिगणं मर्यादया बध्नुं चिन्तयन्तु । अतएव एतौ तन् बग्नतां बहून् दारयन्तु ।

There lived a lion and a lioness in the forest. The lion used to kill deer and give that to the lioness. One day he did not get anything, while coming home, he got the young one of a Jackal. The young Jackal was brought up in the company of the cubs of the lions. So he began to think very highly of himself.

VIII. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(2×5=10)

एकदा विवेकानन्दः कन्याकुमारी प्रदेशे समुद्रतटे स्थितायां शिलायां समाधिस्थः आस्ते । दिनत्रयं एवमेव अतिवर्तते स्म । सागरः प्रक्षुब्धः अभवत् । शिलायां समाधौ स्थितः विवेकानन्दं दृष्ट्वा भीतः सन् एकः नाविकः तं तटं आनेतुम् ऐच्छत् । तदा तत्पत्नी तं रुणाद्धि । एतयोः को लाहलं श्रुत्वा विवेकानन्दः समाधितः उत्थाय एवं चिन्तयति “अहं यदा ध्यानमग्नः आसं तदा अहं भारतस्य समुत्थानं कुरु” इति प्रचोदनां प्राप्तवान् “इति । एवं चिन्तयन् यदा सः शिलायां प्रायलत् तदा दक्षिणसागरस्य तटात् दृश्यमानः भारतदेशस्य भूप्रदेशः मातृवत् तस्य अग्रे अस्फुरत् । तदा सः भावुकः भूत्वा लोके सर्वदायिनी भारतमाता “भुवि स्थिता कल्पलतिका” इति कल्पयन् स्तौति स्म ।

प्रश्नाः

- 1) विवेकानन्दः कुत्र समाधिस्थितः आस्ते ?
- 2) विवेकानन्दं दृष्ट्वा कः भीतः ?
- 3) विवेकानन्दः किं चिन्तयति ?
- 4) विवेकानन्दस्य अग्रे भारतदेशः कथं अस्फुरत् ?
- 5) भारतमातां कथं स्तौति ?